

Revisionsverkets ställningstaganden

Tilldelning, inriktning och uppföljning av projektfinansiering från Europeiska socialfonden under programperioden 2014–2020

Syftet med revisionen var att utvärdera processen för tilldelning av medel i Europeiska socialfondens utvecklingsprojekt samt inriktningen, uppföljningen och effekterna av finansieringen under programperioden 2014–2020. Enligt revisionen är sysselsättningseffekterna inte nödvändigtvis det viktigaste kriteriet för tilldelning av finansiering, eftersom ESF-projekten även har flera andra mål utan inbördes prioriteringsordning. Sysselsättningsläget i regionen inverkar också på vilka projekt som väljs ut för understöd.

Den övervakningsinformation som EU kräver om strukturfondsprogrammen bygger på aktivitetsindikatorer för antalet projekt och deltagare, resultatindikatorer för mätning av framstegen under projektet samt kumulativa finansiella indikatorer. Genom övervakning via indikatorer är det dock inte möjligt att fastställa programmets verkliga direkta eller indirekta effekter.

ESF-projekten når inte nödvändigtvis de mest utsatta

Utifrån programdokumentet för strukturfondsprogrammet kan man förvänta sig att ESF-finansieringen främst anvisas till arbetslösa, personer med utsatt ställning på arbetsmarknaden och personer som löper risk för social marginalisering. Uppgifterna i ESF-personregistret ger dock vid handen att största delen av deltagarna har varit sysselsatta (40 %) och studerande (28 %). Endast en fjärdedel av deltagarna har varit arbetslösa. Informationen baserar sig på uppgifter från deltagarna själva.

Även det material från Statistikcentralen som sammanställdes för revisionen visar att endast en femtedel av dem som deltog i ESF-insatser 2016 var arbetslösa. Jämfört med arbetslösa i genomsnitt var deltagarna i ESF-projekten i en betydligt bättre ställning då man ser på deltagarnas ålder, utbildning, sysselsättningsgrad och inkomst. Trots att målgrupperna för ESF-projekten inte är begränsade till endast arbetslösa, kan man på basis av revisionen konstatera att projekten för närvarande inte når tillräckligt väl den viktigaste målgruppen för ESF, det vill säga arbetslösa.

Ingen tillförlitlig information om ESF-projektens sysselsättningseffekter

Eftersom deltagarprofilen i ESF-projekten avvek från både förhandsantagandet och referensgruppen som valts utifrån det, var det inte möjligt att på ett tillförlitligt sätt analysera ESF-deltagandets inverkan på deltagarnas senare sysselsättning, studier och inkomster. Skillnaderna mellan deltagarna och referensgruppen var alltför stora redan före projekten.

ESF-projekten kan i bästa fall komplettera den nationella sysselsättningspolitiken och fungera som försöksmiljöer för nya sysselsättningsmodeller. Om den nationella sysselsättningspolitiken däremot inte är i linje med ESF-insatserna kan den ha en negativ effekt på projektens resultat. Vid revisionen framgick att deltagande i ESF-projekt inte ansågs uppfylla aktivitetsvillkoret, under en tid strax efter att aktivitetsmodellen hade trätt i kraft, vilket ledde till att ett antal projekt avbröts. Dessutom förekom det överlappande verksamhet med nationell

finansiering och EU-finansiering. Myndigheternas samarbete fungerar inte överallt, vilket kan försvåra hänvisningen av kunder från sysselsättningstjänster eller andra tjänster till ESF-projekt.

Målen för ESF är mycket omfattande och projekten kan stödja många olika slags verksamhet. Exempelvis kan projekt tilldelas finansiering från ESF även om de inte har några sysselsättningseffekter. Med tanke på behållningen av ESF-insatserna vore det bättre att tydligare fastställa verksamhetens mål och relation till den nationella sysselsättningspolitiken.

Insamlingen av information för ESF-deltagarregistret bör rationaliseras och automatiseras

För närvarande är det omöjligt att bedöma projektens resultat med stöd av uppgifterna i ESF-personregistret. Deltagaruppgifterna är detaljerade och samlas in manuellt på pappersblanketter. Informationsinhämtningen medför därför en oproportionerligt stor administrativ börda jämfört med vad uppgifterna kan användas till. Deltagarnas personbeteckningar bör ändå samlas in även i fortsättningen för att det ska vara möjligt att efterhand analysera programmets effekter med stöd av registerdata. Även Europeiska kommissionen har föreslagit detta.

Revisionsverkets rekommendationer

Arbets- och näringsministeriet bör under följande programperiod 2021–2027

1. säkerställa bättre inriktning av ESF-projektfinansieringen på de viktigaste målgrupperna, det vill säga arbetslösa, personer med utsatt ställning på arbetsmarknaden och personer som löper risk för social marginalisering
2. tydligare ange målet för ESF-insatserna och deras relation till den nationella sysselsättningspolitiken
3. utveckla elektronisk informationsinhämtning för att minska det administrativa arbetet vid insamlingen av deltagaruppgifterna i ESF-projekten.